

Луговий Віктор Олександрович,
заступник начальника слідчого управління
ГУНП в Київській області

УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З КОРУПЦІЄЮ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКІ

Незважаючи на наявність позитивних змін, не є таємницею, що реформи в МВС і Національній поліції ще далекі до завершення і у відомстві існує достатньо проблем, прояви яких, сьогодні суттєво послаблюють ефект від вищезазначених успіхів.

Проблема корупції в правоохоронних структурах в тому числі має й загальнодержавний характер, адже причинами корупції в системі органів державної влади є: зрощування державного апарату з підприємницькими і комерційними структурами, формування їхніх ділових відносин поза межами правового поля; ставлення громадськості до існування корупції та сприяння її розвитку; складність урядової структури бюрократичних процедур; лобювання прийняття та зміни нормативно-правових актів; відсутність належного механізму здійснення ротации кадрів; низький рівень оплати праці та надання соціальних послуг [1].

Велика кількість проблем, пов'язаних із створенням в поліції антикорупційного середовища, зумовлює необхідність вжиття комплексу заходів різного цільового спрямування, в першу чергу спрямованих на запобігання вчиненню корупційних правопорушень.

Важлива роль у подоланні корупційних проявів в Національній поліції України належить без перебільшення антикорупційним засобам [2].

Серед чинників, які гальмують ефективне застосування антикорупційних засобів, А.О. Собакарь та А.П. Сахно цілком слушно називають: недостатню концептуальну забезпеченість стратегічних і тактичних аспектів протидії корупції, що призводить до системних прорахунків, протиріч між окремими елементами програмного антикорупційного документу; відсутність комплексного залучення фахівців в галузі кримінології, економіки, бухгалтерського обліку, комп'ютерної техніки і технології, інших наук; відсутність аналізу і обговорення результатів виконання прийнятих програм; недостатню орієнтованість антикорупційних програм на певні галузі управлінської діяльності та виділення пріоритетних напрямів протидії корупції; низький рівень диференціації заходів запобігання стосовно різних видів корупційних проявів; відсутність механізму контролю за ходом їх реалізації і коректування в процесі реалізації; відсутність належного соціального контролю з боку громадськості [3].

Однією із найважливіших антикорупційних засад превентивної спрямованості, на яку в тому числі наголошує відомий правозахисник О. Мартиненко, є конкурсний відбір на усі посади Національної поліції

Очевидним є подальше вдосконалення адміністративно - правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, перспективи якого вбачаються в напрямках:

1. Правове забезпечення роботи поліцейських підрозділів та окремих працівників. Зважаючи на прискіпливе ставлення суспільства до проблеми корупції в правоохоронних структурах, наявність значної законотворчої роботи протидії цьому небезпечному явищу, нормативне закріплення обов'язковості проведення антикорупційної експертизи виявлення в чинних нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, стан правового забезпечення формування антикорупційних засобів в діяльності поліцейських підрозділів не можна вважати досконалим. Не позбавлений положень, які можуть привести до виникнення корупціогенних факторів та службових зловживань, і Закон України «Про Національну поліцію» [5].

2. Оцінка діяльності поліції щодо запобігання та протидії корупції. Важливість вироблення чітких критеріїв оцінювання діяльності поліцейських підрозділів щодо запобігання та протидії корупції є беззаперечним фактом, про що раніше неодноразово наголошувалося і в Законі України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» [6], і в Антикорупційній програмі Міністерства внутрішніх справ України на 2019 рік [7].

Разом з тим, вироблення чітких та зрозумілих критеріїв оцінки антикорупційної складової поліції допоки є складним завданням, адже замало окреслити певні показники ефективності вжиття антикорупційних засобів, принциповим питанням залишається їх результативність, оскільки застосовувані переважно оціночні статистичні дані є досить відносними та потребують комплексного використання з урахуванням якісних показників.

3. Програмно-цільове забезпечення формування антикорупційних засобів в діяльності поліції. Ключовим питанням антикорупційних програм усіх рівнів має стати формування кожної наступної програми (стратегії, концепції) на основі ретельного моніторингу запланованих попередньою програмою заходів на предмет визначення причин та умов повного або часткового невиконання, формування наступних програмних заходів за принципом якості виконання, а не кількості пропозицій, залучення до розробки програмних документів громадських організацій антикорупційної спрямованості тощо.

4. Службово-професійне забезпечення діяльності поліції, в тому числі й щодо дотримання поліцейськими під час своєї оперативно-службової діяльності професійно-етичних вимог. Цей напрямок передбачає застосування антикорупційних засобів в діяльності Національної поліції України як на етапі відбору кандидатів до проходження служби, так і безпосередньо під час виконання поліцейським оперативно-службових та службово-бойових завдань.

5. Інформаційно-комунікативне забезпечення формування антикорупційних засобів в діяльності поліції як важливого інструмента

розкриття потенціалу інституцій громадянського суспільства, забезпечення більш активної участі громадян в роботі публічної адміністрації, а також підвищення відповідальності та підзвітності влади, побудови сучасної демократичної системи публічного управління.

6. Залучення громадськості до антикорупційної діяльності в лавах поліції, що передбачає активізацію громадських організацій та окремих громадян не лише в частині моніторингу дотримання прав і свобод людини правоохоронними структурами, але й у формуванні системи антикорупційних засобів.

Список використаних джерел

1. Побережний В.В. Сутність та причини корупції в системі органів державної влади. URL: http://academy.gov.ua/ej/ej_12/txts/10pvvodv.pdf.

2. Шатрава С.О. Запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції як необхідна складова антикорупційної політики держави. *Форум права.: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 5. С. 427-434. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_67.pdf.

3. Собакарь А.О. Забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів публічної адміністрації: монографія. Донецьк: ДЮО МВС України, ПП «ВД «Кальміус», 2013. 253 с.

4. Правозахисник Олег Мартиненко: «Корупція в поліції починається із першої чашки безкоштовної кави». URL.: <https://ccl.org.ua/news/pravozahysnyk-oleh-martynenko-koruptsiya-v-politsij-i-pochynaj-etsyia-iz-pershoj-i-chashky-bezkoshtovnoj-i-kavy/>.

5. Закон України від 2 липня 2015 р. «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

6. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14.10.2014 р. URL.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.

7. Наказ МВС України від 22 лютого 2019 р. № 121 «Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства внутрішніх справ України на 2019 рік». URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Antikorupciyna_programa_MVS_na_2019_rik.htm.

Луговий Ігор Олександрович, доцент
кафедри поліцейського права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

АСПЕКТИ АНТИКОРУПЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження питання запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції України перебуває у площині багатьох чинників, але одним з основних виділяється недосконалість механізму формування у поліцейських такої загальнокультурної компетенції як навички антикорупційної поведінки, які повинні